

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne o Szwecji	3
1.1.	Informacje geograficzne	3
1.2.	Cechy charakterystyczne Szwecji	3
1.3.	Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	3
1.4.	Telefony alarmowe i informacyjne	4
1.5.	Adresy polskich placówek dyplomatycznych	4
1.6.	Adres informacyjnej strony internetowej o Szwecji w języku angielskim	6
1.7.	Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu	6
2.	Praca w Szwecji	6
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Szwecji	6
2.1.1.	Zasady dostępu obywateli Polski do szwedzkiego rynku pracy	6
2.1.2.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Szwecji	8
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Szwecji	15
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	15
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	15
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	16
2.2.4.	Prasa	16
2.2.5.	Inne sposoby poszukiwania pracy	16
2.2.6.	Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)	17
2.3.	Warunki pracy	18
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	18
2.3.2.	Czas pracy	19
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	19
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	19
2.4.	Podatki	20
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób prawnych	21
2.4.2.	Podatek VAT	22
2.4.3.	Inne podatki	23
2.5.	Zabezpieczenie społeczne	26
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	26
2.5.1.1.	Emerytura	26

2.5.1.2.	Świadczenia z tytułu choroby	27
2.5.1.3.	Świadczenia z tytułu macierzyństwa	27
2.5.1.4.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	28
2.5.1.5.	Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	28
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	28
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	28
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	30
3.	Warunki życia	33
3.1.	Zakwaterowanie	33
3.2.	Prawo jazdy	33
3.3.	System edukacji	34
3.4.	Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	34
3.5.	Kursy języka narodowego	36
3.6.	System opieki zdrowotnej	36
3.6.1.	Ogólne zasady dostępu do usług medycznych	36
3.6.2.	Ubezpieczenie zdrowotne	37
3.6.3.	Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Szwecji	37

1. Informacje ogólne o Szwecji

1.1. Informacje geograficzne

Szwecja leży w Europie Północnej na Półwyspie Skandynawskim. Na północnym wschodzie graniczy z Finlandią, a na północnym zachodzie i zachodzie z Norwegią.

Powierzchnia Szwecji wynosi 450 tys. km², z czego 53% zajmują lasy, a grunty rolne jedynie około 8%. Na stosunkowo równinnych terenach znajduje się blisko 100 tysięcy jezior. Na północnym zachodzie ciągną się Góry Skandynawskie, których najwyższy szczyt Kebnekaise ma 2111 m wysokości. W Szwecji panuje klimat umiarkowany, na północy chłodny, podbiegunowy, na południu ciepły.

1.2. Cechy charakterystyczne Szwecji

Ustrój polityczny: monarchia konstytucyjna, demokracja parlamentarna

Parlament: Riksdag, jednoizbowy, zasiada w nim 349 posłów

Stolica: Sztokholm (755 tys. mieszkańców)

Większe miasta: Göteborg, Malmö, Uppsala, Linköping, Örebro

Liczba ludności: 9 milionów

Język urzędowy: szwedzki

Religia: 82% mieszkańców to członkowie Kościoła Szwedzkiego (luterańskiego)

1.3. Powszechnie święta narodowe i dni wolne od pracy

Nowy Rok (1 stycznia)

Święto Trzech Króli (6 stycznia)

Wielki Piątek (święto ruchome)

Niedziela Wielkanocna (święto ruchome)

Poniedziałek Wielkanocny (święto ruchome)

Noc Walpurgii (30 kwietnia)

Święto Pracy (1 maja)

Wniebowstąpienie (święto ruchome)

Pierwszy Dzień Zielonych Świąt (święto ruchome)

Drugi Dzień Zielonych Świąt (święto ruchome)

Święto Narodowe Szwecji (6 czerwca)

Wigilia Nocy Świętojańskiej (21 czerwca)

Noc Świętojańska (22 czerwca)

Wszystkich Świętych (2 listopada)

Dzień św. Łucji (13 grudnia)

Boże Narodzenie (25 grudnia)

Drugi Dzień Bożego Narodzenia (26 grudnia)

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Telefon w razie nagłych wypadków (policja, straż pożarna, pogotowie) ma numer **112** i jest bezpłatny.

Dzwoniąc do Szwecji, należy najpierw wykręcić numer kierunkowy kraju – 0046, następnie numer kierunkowy miasta (bez zera), a potem numer abonenta.

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Sztokholmie

Michał Czyż - ambasador nadzwyczajny i pełnomocny

Adres: Karlavägen 35, 114 32 Stockholm

Telefon: 0046 08-50 57 50 00

Fax: 0046 08-50 57 50 86

E-mail: info.polen@tele2.se

Ambasada czynna jest od poniedziałku do piątku w godzinach – od 08.00 do 16.00.

WEB: <http://www.sztokholm.polemb.net/>

Konsulat Generalny RP w Sztokholmie

Radomir Wojciechowski - Konsul Generalny

Adres: Prästgårdsgatan 5, 172 32 Sundbyberg

Telefon: 0046 8 - 56482 900

Fax: 0046 8 - 56482 910

E-mail: info@polskageneralkonsulatet.se

WEB: <http://www.polskageneralkonsulatet.se/>

Dni i godziny przyjęć:

poniedziałek, środa, czwartek i piątek: godz. 10.00-15.00,

wtorek: godz.13.00-18.00

Informacja telefoniczna:

poniedziałek, środa, czwartek i piątek: godz. 9.00-16.00, wtorek: godz.11.00-18.00

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Malö

Jarosław Łasiński - Konsul Generalny

Adres: Adolf Fredriksgatan 13

adres korespondencyjny - postadress:

Box 20512, 200 74 Malmö

Postgiro 43 12 97 - 1

Informacja telefoniczna:

poniedziałek, środa, czwartek i piątek: godz.9-16

wtorek: godz.11-18

Tel. 0046 40-987987 Fax 0046 040-914339

E-mail: konsulatrp@tele2.se

Tel. alarmowy Konsulatu:

(tylko poza normalnymi godzinami urzędowania)
+46 709632770

Dni i godziny przyjęć:

poniedziałek, środa, czwartek i piątek: godz. 10-15

wtorek: godz. 13-18

WEB: www.malmokg.polemb.net

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Karlskronie

Magdalena Kurczewska-Svensson, *Konsul Honorowy*

Adres: Östra Köpmansgatan 2A, 371 33 Karlskrona

Adres pocztowy: Branthalla PL.543C, 373 00 Jämsjö

Telefon: 0046 (0)455 561 15

Fax: 0046 (0)455 561 60

E-mail: magdalena.svensson@telia.com

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Visby

Inger Harlevi, *Konsul Honorowy*

Adres: Österväg 3 A.

SE-621 45 Visby

Tel: 0046 (0)498 20 33 20

Fax: +46 (0)498 20 33 90

E-mail: inger.harlevi@gtsab.se

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Uppsali

Adres Konsulatu: Storgatan 28 a

750 03 Uppsala

Tel. 0046 018 172 450

Fax 0046 018 172 469

E-mail: info@folkessonrevision.se

Kontakt: Barbara Wilk D'Elia (mån-fre 10.00-16.00)

Ann Cathrine Haglund, *Konsul Honorowy*

Tel. 0046 018 515 001

Tel. kom. 0046 0702 200 961

E-mail: achaglund@comhem.se

Konsulat Honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Halmstad

Bo Chronier, *Konsul Honorowy*

Adres Konsulatu: Brogatan 42

Adres pocztowy: Box 111

301 04 Halmstad

Tel./fax 0046 (0) 35 21 09 55 (telefon w godzinach urzędowania)

Dni i godziny urzędowania: poniedziałki, środy, piątki 10.00 - 12.00

E-mail: polska@konsulatet.se

WEB: www.konsulatet.se

1.6. Adres informacyjnej strony internetowej o Szwecji w języku angielskim

<http://www.sweden.se>

<http://www.swedenabroad.com>

<http://www.sweden.gov.se>

<http://www.visitsweden.com>

1.7. Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.szwecja.pl>

<http://www.szwecja.net>

<http://www.polcommerce.com>

<http://www.iaf.se>

2. Praca w Szwecji

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Szwecji

2.1.1. Zasady dostępu obywateli polskich do szwedzkiego rynku pracy

Szwecja nie wprowadziła ograniczeń w dostępie do rynku pracy dla obywateli nowych krajów członkowskich. Zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi każdy obywatel polski ma prawo pobytu w Szwecji w związku z podjęciem pracy lub studiów. Polacy, jako obywatele Unii Europejskiej od 1 maja 2004, nie potrzebują pozwoleń na pracę, jednak, gdy chcą przebywać w Szwecji ponad 90 dni muszą posiadać pozwolenie na pobyt (residence permit). Polacy mogą też przebywać w Szwecji bez podjęcia pracy, muszą jednak posiadać środki na utrzymanie. Przekraczanie granicy odbywa się na podstawie ważnego paszportu lub dowodu osobistego.

Pozwolenie na pobyt w Szwecji dla obywateli polskich

Co obywatele polscy muszą posiadać przy wjeździe do Szwecji?

Przy wjeździe do Szwecji obywatele polscy i członkowie ich rodzin muszą posiadać ważny paszport lub dowód osobisty. Członkowie rodziny, którzy nie są obywatelami UE i obejmuje ich obowiązek posiadania wizy, muszą uzyskać ją za pośrednictwem ambasady szwedzkiej lub konsulatu przed przyjazdem.

Jak starać się o pozwolenie na pobyt?

Jeżeli pobyt planowany jest na okres dłuższy niż trzy miesiące, zgodnie z Ustawą o cudzoziemcach (Swedish Aliens Act), obywatele polscy i członkowie ich rodzin w tym również dzieci, muszą złożyć indywidualny wniosek o pozwolenie na pobyt. Jeżeli dziecko nie ukończyło 18 lat, wniosek musi podpisać dorosły, który jest jego opiekunem prawnym. Obywatele polscy i członkowie ich rodzin mają prawo składać wnioski o pozwolenie na pobyt do rozpatrzenia po wjeździe do Szwecji.

Obywatele polscy są zwolnieni z obowiązku posiadania pozwolenia na pracę, jeżeli szukają zatrudnienia w Szwecji. Można podjąć pracę natychmiast po przyjeździe do Szwecji, nawet, jeśli nie ma się jeszcze pozwolenia na pobyt.

Gdzie składać wnioski o pozwolenie na pobyt ?

Wniosek o pozwolenie na pobyt należy złożyć w jednym z biur Urzędu d/s Migracji (Migrationsverket). Złożenie wniosku jest bezpłatne. Lista adresów biur znajduje się na stronie <http://www.migrationsverket.se>. Można także składać wnioski w szwedzkiej ambasadzie lub konsulacie przed wyjazdem do Szwecji.

Wniosek o pozwolenie na pobyt

Obywatele polscy, którzy są zatrudnieni, samozatrudnieni oraz utrzymujący się z własnych środków otrzymują pozwolenie na okres do 5 lat.

Jakie dokumenty są wymagane przy składaniu wniosku o pozwolenie na pobyt?

Starając się o pozwolenie na pobyt należy wypełnić formularz "Application for residence permit for EU/EEA-citizens and their families". Należy załączyć uwierzytelnioną kopię ważnego paszportu lub dowodu osobistego oraz dokument potwierdzający spełnienie warunków dla jednej z kategorii wymienionych poniżej.

Zatrudniony

Jeżeli planuje się pracę w Szwecji, trzeba załączyć zaświadczenie o zatrudnieniu od swojego pracodawcy, w którym określony jest okres zatrudnienia i rodzaj wykonywanej pracy. Zaświadczenie to musi być wystawione i podpisane przez pracodawcę, dodatkowo musi być podane jego nazwisko, adres i telefon, a także nazwisko pracownika firmy upoważnionego do kontaktów. Wniosek powinien zawierać numer rejestrowy firmy i profil jej działalności. Trzeba także określić wymiar tygodniowego czasu pracy. Formularz zaświadczenia o zatrudnieniu można otrzymać w szwedzkim Urzędzie ds. Migracji (Anställningsintyg för medborgare från EU-EES). Jeżeli okres zatrudnienia podany w zaświadczeniu wynosi 1 rok lub więcej otrzymuje się pozwolenie na pobyt na 5 lat, a jeżeli mniej niż rok, otrzymuje się pozwolenie na okres wyszczególniony w zaświadczeniu.

Samozatrudniony

W celu otrzymania pozwolenia na pobyt w charakterze samozatrudnionego w Szwecji, trzeba okazać zaświadczenie o zarejestrowaniu firmy i/lub dokument potwierdzający, że prowadzi się własną działalność gospodarczą.

Odbiorca lub dostawca usług

Odbiorcy i dostawcy usług, konsultanci, przedstawiciele wolnych zawodów itp. muszą to udowodnić przez okazanie dokumentu typu zaświadczenie lub umowa. W dokumencie tym musi być wyraźnie wskazane, jakie usługi będą świadczone lub odbierane. Na dokumencie musi być podpis osoby, której świadczy się usługi lub, od której się je odbiera. Pozwolenie na pobyt otrzymuje się na okres świadczenia usług.

Studenci, emeryci i pozostali

Szczegółowe informacje dla tych grup podane są na stronie internetowej <http://www.migrationsverket.se>.

Rodziny obywateli polskich

Członkowie rodzin obywateli polskich pracujących w Szwecji (małżonkowie; konkubenci; dzieci do lat 21 lub starsze, jeśli są na utrzymaniu rodziców; rodzice, jeśli są na utrzymaniu dzieci) mogą otrzymać pozwolenie na pobyt. Do wniosku należy załączyć dokumenty potwierdzające zawarcie związku małżeńskiego lub stopień pokrewieństwa. W przypadku występowania o pozwolenie na pobyt dla dzieci w wieku ponad 21 lat i rodziców, należy udowodnić, że są oni na utrzymaniu osoby pracującej w Szwecji. Pozwolenie na pobyt członków rodziny wydawane jest na ten sam okres, co pozwolenie dla osoby pracującej. Zaświadczenie o wydaniu pozwolenia na pobyt wysyłane jest na adres zamieszkania w Szwecji.

Pracownicy przygraniczni

Obywatele krajów Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, którzy pracują w Szwecji, ale mieszkają w innym kraju UE lub EOG i wracają do swego kraju przynajmniej raz w tygodniu, nie są zobowiązani do posiadania pozwolenia na pobyt.

W celu odnowienia pozwolenia na pobyt, należy ponownie złożyć wniosek do Urzędu ds. Migracji na około 1 miesiąc przed terminem wygaśnięcia poprzedniego pozwolenia.

Jeżeli wniosek o pozwolenie na pobyt zostanie odrzucony przez Urząd ds. Migracji, można złożyć apelację do Komisji ds. Cudzoziemców (Utlänningsnämnden) za pośrednictwem Migrationsverket w ciągu trzech tygodni od daty otrzymania negatywnej decyzji.

Formularze można otrzymać pocztą od:

Migrationsverket, Distributionen
601 70 Norrköping
Telefon: +46 011-15 63 77
Faks: +46 011-15 66 91
[E-mail: distributionen@migrationsverket.se](mailto:distributionen@migrationsverket.se)

2.1.2. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Szwecji

Obywatele polscy i polskie osoby prawne posiadają prawo do zakładania w Szwecji przedsiębiorstw na warunkach równoprawnych z obywatelami szwedzkimi. Rozpoczęcie działalności gospodarczej w Szwecji jest stosunkowo proste i może być prowadzone w jednej z poniższych form prawnych:

- Przedsiębiorca jednoosobowy (Enskild näringsidkare)
- Spółka prawa cywilnego (Enkelt bolag)
- Spółka handlowa (Handelsbolag, w skrócie HB)
- Spółka komandytowa (Kommanditbolag, w skrócie KB)
- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Aktiebolag, w skrócie AB)
- Oddział (Filial)

Dla ścisłości należy także wspomnieć o trzech pozostałych formach prowadzenia działalności gospodarczej, jakimi są stowarzyszenie gospodarcze (ekonomisk förening), fundacja (stiftelse) oraz Europejska Spółka Akcyjna (Europabolag). Są to jednak formy stosunkowo rzadko wykorzystywane i raczej nie stanowią one interesującej alternatywy dla inwestorów zagranicznych. Podejmowanie pracy we własnych przedsiębiorstwach podlega ogólnym zasadom zatrudnienia przez pracodawcę szwedzkiego, omówionych w rozdziale VII.

Przedsiębiorca jednoosobowy (Enskild näringsidkare)

Ta forma odpowiada polskiemu jednoosobowemu przedsiębiorcy prowadzącemu działalność na podstawie wpisu do rejestru. Jest ono prowadzone i reprezentowane przez jedną osobę i nie posiada osobowości prawnej. Przedsiębiorca odpowiada całym swym majątkiem za skutki działalności gospodarczej. Sprawozdanie i rozliczenie działalności gospodarczej przedsiębiorstwa jest załącznikiem do corocznego własnego rozliczenia podatkowego. Szwedzki przedsiębiorca jednoosobowy ma prawo zaliczania zysków na poczet inwestycji w następnych latach i podobnego rozliczania deficytu rocznego. Nie ma obowiązku dokonywania audytu działalności finansowej.

Nazywana popularnie Enskild Firma jest często wykorzystywaną przez Polaków formą prowadzenia działalności gospodarczej dla podjęcia pracy w Szwecji na zasadzie samozatrudnienia bez stałego miejsca działalności w Szwecji. Dla dokonania przez obywatela polskiego rejestracji firmy Enskild näringsidkare i podjęcia pracy jako jednoosobowy przedsiębiorca na zasadzie samozatrudnienia konieczne jest uzyskanie numeru statystycznego oraz numeru VAT. W tym celu należy przesłać do Urzędu Skarbowego w Malmö (adres pocztowy: Skatteverket, Utlandsenheten, SE-205 31 Malmö, Sverige) następujące dokumenty:

– formularz SKV 4632 – Wniosek podatkowy dla przedsiębiorców zagranicznych (wypełniony w języku szwedzkim) – formularz można pobrać na stronie

<http://www.skatteverket.se/download/18.731e901069429e49580001570/4632j01.pdf>

– informację w języku polskim o sposobie wypełnienia wniosku na stronie

http://www.skatteverket.se/download/18.731e901069429e49580001565/419j_sv.pdf

– poświadczoną kopię paszportu

– zaświadczenie z urzędu podatkowego o braku zaległości podatkowych oraz z ZUS o braku zaległości w regulowaniu opłat socjalnych.

Wszystkie polskie dokumenty powinny być przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego na język szwedzki i poświadczone przez konsulát szwedzki w Polsce. W przypadku, gdy ma być chroniona nazwa firmy konieczne jest zarejestrowanie jej również w Szwedzkim Urzędzie Rejestracji Przedsiębiorstw Bolagsverket na formularzu 903, koszt 1000 SEK.

Wniosek można pobrać na stronie internetowej Bolagsverket:

<http://www.bolagsverket.se/dokument/pdf/blanketter/903.pdf>, natomiast informacja (w języku angielskim) o sposobie wypełnienia wniosku jest do pobrania na stronie <http://www.bolagsverket.se/dokument/pdf/blanketter/903.pdf>.

Prowadzenie działalności gospodarczej w Szwecji na zasadzie samozatrudnienia wymaga uzyskania pozwolenia na pobyt. Dla uzyskania pozwolenia należy złożyć w Urzędzie d/s Migracji

Migrationsverket certyfikat rejestracji przedsiębiorstwa i ewentualnie inne dokumenty potwierdzające prowadzenie własnego biznesu. Pozwolenie wydawane jest na ogół na okres pięciu lat, lecz jeśli prowadzona działalność nie będzie wykazywała dochodów, pozwalających na utrzymanie się w Szwecji, może zostać cofnięte.

Więcej informacji można znaleźć na stronach <http://www.bolagsverket.se>, <http://www.skatteverket.se> oraz <http://www.migrationsverket.se>.

Spółka prawa cywilnego (Enkelt bolag)

Jest to najprostszy rodzaj spółki dwóch lub więcej osób. Nie posiada ona osobowości prawnej, zwykle uważa się ją za jedynie umowę pomiędzy wspólnikami w celu wykonywania działalności gospodarczej.

Jest to najprostszy rodzaj spółki dwóch lub więcej osób. Nie posiada ona osobowości prawnej, zwykle uważa się ją za jedynie umowę pomiędzy wspólnikami w celu wykonywania działalności gospodarczej.

Spółki prawa cywilnego były pierwotnie najczęstszym sposobem współpracy pomiędzy firmami dla pojedynczych przedsięwzięć, rozpowszechnionym w przemyśle budowlanym. Jednak od roku 1995 spółka prawa cywilnego jest dostępna jako opcja dla wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, tymczasowych i stałych. Majątek wykorzystywany w spółce prawa cywilnego nie jest własnością spółki, lecz jednego lub kilku wspólników. Wierzytelność spółki spoczywa na wspólniku lub wspólnikach, którzy uczestniczyli w czynności, która spowodowała dług. Właściciele odpowiadają za długi lub straty całym własnym majątkiem. Dochód należy zadeklarować w załącznikach do zeznań podatkowych właścicieli. Spółka prawa cywilnego może jednak lokować zyski do przyszłego wykorzystania, a deficyt może zostać skompensowany wypracowanym dochodem lub przyszłą nadwyżką. Spółka ta nie jest rejestrowana przez Bolagsverket, rejestrowane są (na formularzu 907) jedynie osoby fizyczne ją tworzące.

Spółka handlowa (Handelsbolag)

Ten rodzaj spółki jest najbliższy spółce jawnej wg polskiego prawa handlowego. Przepisy regulujące funkcjonowanie spółek jawnych zawarte są w ustawie o spółkach jawnych i spółkach cywilnych (Lag om handelsbolag och enkla bolag, SFS 1980:1102). Jest to przedsiębiorstwo założone i prowadzone przez dwie lub więcej osób prawnych lub fizycznych. Posiada ona pewną formę osobowości prawnej i może posiadać własne aktywa i pasywa, lecz każdy ze wspólników jest solidarnie i osobno odpowiedzialny za długi i inne nabyte zobowiązania. Wspólnicy mają równe prawa do decydowania o działalności spółki, chyba że umowa stanowi inaczej. Dla dokonania rejestracji nie jest wymagany statut spółki, jednakże Bolagsverket zaleca posiadanie pisemnej umowy dla uniknięcia nieporozumień w przyszłości. Mimo że spółka może posiadać radę nadzorczą, zwykle zarządzana jest bezpośrednio przez wspólników.

Handelsbolag sporządza formalne, roczne sprawozdania. Rokiem finansowym jest rok kalendarzowy, jeśli co najmniej jeden ze wspólników jest osobą fizyczną. Dochód ze spółki deklarowany jest przy rozliczaniu podatków osobistych lub przez firmy tworzące spółkę. Spółka ulega rozwiązaniu w przypadku wypowiedzenia umowy przez wspólnika, bankructwa lub śmierci wspólnika, chyba, że umowa stanowi inaczej. Nie jest konieczne posiadanie dużego kapitału początkowego czy bieglego księgowego.

Spółka jest rejestrowana w Bolagsverket na formularzu 901. Koszt rejestracji 1000 SEK.

Spółka komandytowa (Kommanditbolag)

Spółka komandytowa jest pewną odmianą spółki handelsbolag, w której jeden lub kilku wspólników ograniczyło swe zobowiązania w umowie spółki do wysokości sumy zainwestowanej w jej działalność.

Wspólnicy o ograniczonej odpowiedzialności noszą nazwę komandytariuszy. Co najmniej jeden wspólnik główny musi ponosić nieograniczoną odpowiedzialność. Jednak wspólnikiem głównym może być też osoba prawna, która sama ma ograniczoną odpowiedzialność, jak np. spółka z o.o. Komandytariusz może uczestniczyć w zarządzaniu spółką pod warunkiem, że dopuszcza to umowa spółki, bez utraty ograniczenia swojej odpowiedzialności. Nie może on jednak reprezentować spółki, jeśli nie jest wyposażony w specjalne pełnomocnictwa. Rejestracji spółki dokonuje się w Bolagsverket na formularzu 902. Koszt rejestracji 1000 SEK.

W Szwecji działa łącznie około 80 000 spółek handlowych, prawa cywilnego i komandytowych.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Aktiebolag)

Ogromna większość z 220 tysięcy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w Szwecji to spółki prywatne. Istnieje tylko około 500 publicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością z akcjami zbywanymi na różnych rynkach. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są bardzo rozpowszechnioną formą prowadzenia działalności gospodarczej, nie tylko wśród dużych firm, lecz również wśród nich i małych, łącznie z firmami jednoosobowymi.

Od 1 stycznia 2006 roku obowiązuje nowa ustawa o spółkach akcyjnych, która wprowadza zmiany i uproszczenia procedury zakładania tych spółek. Istnieją dwa rodzaje spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – prywatna i publiczna. W odróżnieniu od prywatnej spółki akcyjnej – privat aktiebolag, spółka publiczna – publikt aktiebolag może oferować publicznie swoje akcje. Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością tworzą jedna lub kilka osób fizycznych bądź prawnych. Spółka posiada pełną osobowość prawną. Udziałowcy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za długi i zobowiązania spółki. Jednakże w pewnych skrajnych okolicznościach zarząd oraz dyrektor mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności. Rozpoczęcie działalności wymaga dokonania rejestracji w Szwedzkim Urzędzie Rejestracji Przedsiębiorstw Bolagsverket – formularz 816, koszt – 2000 SEK. Przed oficjalną rejestracją spółka musi posiadać zaprzysiężonego rewidenta księgowego. Jest ona zarządzana przez zarząd wybrany przez wspólników. Jeżeli spółka nie ma żadnego zamieszkałego w Szwecji przedstawiciela, uprawnionego do reprezentowania spółki, wówczas powinna wyznaczyć osobę mieszkającą w Szwecji i upoważnić tę osobę do odbierania pozwów sądowych, zawiadomień urzędowych itp. Osoba ta powinna być zarejestrowana w Bolagsverket. Do Bolagsverket spółka musi składać też roczne sprawozdania. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, rok finansowy nie musi pokrywać się z rokiem kalendarzowym. Z punktu widzenia opodatkowania, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością uważana jest za najbardziej korzystną formę działalności gospodarczej w Szwecji.

Zarówno publiczne jak i prywatne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlegają przepisom ustawy o spółkach akcyjnych (Aktiebolagslagen, SFS 2005:551) oraz przepisom wykonawczym (Aktiebolagsförfordningen, SFS 2005:559), a także wielu innym dotyczącym różnych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstwa np. finansów, rachunkowości itp. Przepisy te ulegają

sukcesywnym zmianom, należy więc zawsze upewnić się co do ich aktualności. Zapotrzebowanie na spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest tak powszechne, że specjaliści od prawa gospodarczego dysponują standardowymi, założonymi i zarejestrowanymi, ‘‘uśpionymi’’ spółkami, które można od nich nabyć, unikając procedury zakładania.

Zakładanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Ponieważ spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, a w szczególności privat aktiebolag jest najbardziej dogodną i dostępną formą przedsiębiorstwa dla polskiego inwestora, poniżej podane są podstawowe procedury i dokumenty związane z jej zakładaniem. Jak już wspomniano powyżej, jedną z możliwości jest zakupienie od firm prawnych czy konsultingowych, specjalizujących się w organizacji i rejestracji tego rodzaju spółek, ‘‘uśpionej’’, w pełni zorganizowanej i zarejestrowanej spółki. Nazwę, zarząd i statut ‘‘uśpionej’’ spółki można łatwo zmienić po jej przejęciu, tak aby spełniała wymagania nowego właściciela.

Pakiet początkowy

Ponieważ tworzenie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością jest w Szwecji stosunkowo powszechne, Szwedzki Urząd Rejestracji Przedsiębiorstw Bolagsverket przygotował kompletny ‘‘pakiet początkowy’’. Pakiet zawiera pełne instrukcje dotyczące sposobu założenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wszelkie formularze podań oraz druki wymaganych dokumentów. (W jego skład wchodzi akt założycielski spółki, statut spółki, protokół posiedzenia zarządu i rocznego walnego zgromadzenia udziałowców, druk rejestru udziałów i świadectwa udziałowego.) Zawarte są również instrukcje, w jaki sposób wypełnić i złożyć formularze. Jest tam nawet specjalny segregator do przechowywania dokumentów. ‘‘Pakiet początkowy’’ dostępny jest za niewielką opłatą. Można go zamówić poprzez stronę internetową Bolagsverket: <http://www.bolagsverket.se>.

Samodzielne tworzenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Szwedzka spółka z ograniczoną odpowiedzialnością staje się legalnym podmiotem zaraz po zarejestrowaniu w Bolagsverket – Företagsregistrering. W celu rejestracji należy wykonać szereg dość rutynowych czynności.

Spółkę powołuje jeden lub kilku założycieli. Założyciel lub założyciele mogą być osobami fizycznymi lub prawnymi z siedzibą w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG). Mieszkańcy spoza EOG mogą zostać założycielami po otrzymaniu rutynowej zgody z Bolagsverket. Założyciele przygotowują Akt założycielski spółki (Stiftelseurkund) – jeden oryginał i jeden poświadczony odpis oraz projekt statutu spółki – dwa egzemplarze. Dokumenty te zawierają proponowane szczegóły oraz harmonogram tworzenia spółki. Wśród nich są: proponowana cena poszczególnych udziałów, czas zapłaty, szczególne prawa i przywileje nadane jakiegokolwiek osobie, czas zwołania posiedzenia założycielskiego, nazwa firmy wraz z wyrazem ‘‘aktiebolag’’ lub skrótem AB, oznaczającym spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, siedzibę firmy, działalność jaką spółka będzie wykonywać, liczbę i nominalną wartość udziałów, dane osobowe i adresowe członków zarządu, ich zastępców oraz biegłego księgowego, sposób zwoływania walnego zgromadzenia udziałowców, sprawy zarezerwowane dla walnego zgromadzenia oraz daty rozpoczęcia i zakończenia roku finansowego. Oprócz tych obowiązków wych punktów statut spółki może zawierać szczegóły takie jak prawo pierwokupu udziałów, rozmaite prawa dotyczące głosowania

w powiązaniu z udziałami, liczbę głosów każdego z udziałowców na walnym zgromadzeniu, polubowne rozwiązywanie sporów, itd.

Ostatnim krokiem tworzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest rejestracja w Bolagsverket. W ciągu sześciu miesięcy od podpisania aktu założycielskiego należy złożyć następujące dokumenty:

1. Wyżej wymieniony akt założycielski oraz projekt statutu spółki.
2. Zaświadczenie bankowe (Bankintyg) stwierdzające, że w jednym ze szwedzkich banków zdeponowano minimalny kapitał udziałowy w wysokości 100.000 SEK (lub odpowiadającą tej wysokości kwotę w przeliczeniu na EUR). Bank wydaje specjalne zaświadczenie podpisane przez dwóch pracowników banku. Jeśli minimalny wkład pozostaje w formie majątku innej niż gotówka (aport), należy przedstawić pisemne oświadczenie biegłego księgowego. Musi ono określać w jaki sposób majątek ten posłuży spółce.
3. Lista subskrybentów (Teckningslista). Przedstawia się ją tylko wtedy, gdy subskrypcja udziałów nie jest zawarta w akcie założycielskim.
4. Przyjęty statut spółki (antagen bolagsordning). Wymagany tylko w przypadku, gdy projekt statutu spółki został zmieniony na posiedzeniu udziałowców.
5. Zezwolenie Bolagsverket dla osoby lub osób mieszkających poza EOG na występowanie w charakterze założyciela, dyrektora lub członka zarządu spółki. Zwykle następujące osoby muszą być mieszkańcami EOG: założyciel, co najmniej połowa członków zarządu i zastępców członków zarządu, dyrektor i zastępca dyrektora oraz jeden sygnatariusz. Jeśli osoby te nie są mieszkańcami EOG, należy uzyskać zezwolenie z Bolagsverket. Zezwolenia takie wydawane są rutynowo.
6. Podanie o formularz rejestracyjny (Registreringsanmälan) oraz wymagane wyżej wymienione dokumenty należy wysłać do Bolagsverket. Jednocześnie należy uiścić opłatę rejestracyjną w wysokości 2000 SEK. Podanie musi zawierać potwierdzone wzory podpisów wszystkich członków zarządu, zastępców członków zarządu, dyrektora i zastępcy dyrektora (jeśli dotyczy) oraz jeszcze jednej osoby uprawnionej do składania podpisów w imieniu spółki. Należy wyznaczyć zaprzysiężonego rewidenta na stanowisko księgowego spółki i musi on złożyć swój podpis na podaniu, potwierdzając przyjęcie nominacji.
7. Jeśli spółka zagraniczna nie posiada oficjalnego zamieszkałego w Szwecji przedstawiciela, zarząd musi udzielić pełnomocnictwa mieszkańcowi Szwecji, który w imieniu szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wykonywałby czynności procesowe.

Osoba ta musi zostać zarejestrowana w Bolagsverket. Adres Szwedzkiego Urzędu Rejestracji Przedsiębiorstw:

Bolagsverket

851 81 Sundsvall

Szwecja

Telefon: +46 60 18 40 40 (obsługa klientów)

Faks: +46 60 12 98 40

E-mail: bolagsverket@bolagsverket.se

Oddział (Filiał)

Podmioty zagraniczne mogą prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji tworząc oddział (filie) firmy zarejestrowanej i funkcjonującej w innym kraju. Podstawowymi przepisami regulującymi funkcjonowanie oddziałów jest ustawa o filiach zagranicznych (Lag om utländska filialer m.m., SFS 1992:160) wraz z przepisami wykonawczymi. Oddział nie posiada własnej osobowości prawnej, lecz stanowi integralną część zagranicznej firmy. Podlega on jednak prawu szwedzkiemu i decyzjom władz szwedzkich, w odniesieniu do swej działalności w tym kraju. Oddział nie posiada własnego kapitału i jego pasywa i aktywa są częścią tych samych elementów firmy macierzystej. Jego działalnością kieruje dyrektor wyposażony w pełnomocnictwo firmy macierzystej do pełnego reprezentowania jej we wszystkich sprawach związanych z funkcjonowaniem oddziału. Dyrektor zarządzający występuje do Bolagsverket o rejestrację oddziału w Szwecji. Rejestracja nie wymaga uzyskiwania zgody i jest automatyczna, jeśli wniosek spełnia wszystkie wymagania formalne.

Oddział prowadzi własną księgowość, niezależną od księgowości firmy macierzystej. Dyrektor przedstawia Bolagsverket uwierzytelniony odpis księgowości oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta za poprzedni rok finansowy. Należy również przedstawić analogiczne dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej, pod warunkiem, że są one publicznie dostępne w kraju siedziby spółki. Księgowość oddziału oraz sprawozdanie biegłego rewidenta nie muszą być przedstawiane, gdy spółka zagraniczna podlega prawodawstwu w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego i posiada formę prawną porównywalną do szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Jednakże dokumenty dotyczące całej spółki zagranicznej muszą zostać przetłumaczone na język szwedzki i przedłożone Bolagsverket. Zysk oddziału podlega takiemu samemu opodatkowaniu jak szwedzkiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Nazwa oddziału musi obejmować nazwę zagranicznej firmy wraz z dodatkiem „filial” i musi jednoznacznie określać kraj rejestracji spółki macierzystej.

Nazwa musi odróżniać się od innych nazw w rejestrze firm Bolagsverket. Nagłówki na papierze firmowym filii, formularze zamówień oraz inne materiały muszą zawierać informacje o formie prawnej spółki, zarejestrowanym biurze, rejestrze w kraju pochodzenia i numerze w tym rejestrze oraz numerze w rejestrze filii w Szwecji.

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Szwecji

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

Publiczne służby zatrudnienia (arbetsförmedlingen) odgrywają aktywną rolę na szwedzkim rynku pracy i obsługują zarówno poszukujących pracy, jak i pracodawców. Poza pełnieniem podstawowych funkcji dla osób poszukujących ofert pracy, dostarczają także informacji i innych usług bezrobotnym, takich jak kursy i porady. Istnieją wyspecjalizowane biura zatrudnienia obsługujące wybrane obszary profesjonalne, takie jak sztuka, rachunkowość i finanse, technologia i informatyka. Adres internetowy urzędu pośrednictwa pracy: www.arbetsformedlingen.se

Oparte na Internecie systemy samoobsługowe wprowadzono w 1995 r. Te systemy on-line pozwalają zarówno poszukującym pracy, jak i pracodawcom zarządzać większością procesu poszukiwania pracy i rekrutacji we własnym zakresie, za pośrednictwem internetu. Vacancy Bank (Bank Ofert Pracy) jest największym i najszerzej wykorzystywanym internetowym serwisem ofert pracy w Szwecji. Jobseeker Bank jest usługą on-line dla pracodawców poszukujących nowych pracowników. Kandydaci zamieszczają swoje CV w bazie danych, zaś zaawansowany system wyszukiwania pomaga pracodawcom stworzyć szczegółowe profile wyszukiwania oparte na zawodzie, wykształceniu, umiejętnościach, znajomości języków obcych itp., które umożliwiają im znalezienie poszukiwanych osób. Oferty pracy posiadane przez szwedzkie agencje zatrudnienia są także wyświetlane w internecie.

Aby znaleźć informacje o ofertach pracy lub inne informacje, nie trzeba być zarejestrowanym w szwedzkiej agencji zatrudnienia. Trzeba jednak się zarejestrować, aby zakwalifikować się do uzyskania zasiłku dla bezrobotnych lub zapisać się na kurs. Konieczna jest także uprzednia praca w Szwecji.

Obywatele UE/EOG, niezależnie od tego, czy mający pracę, czy bezrobotni, są uprawnieni do takich samych usług w zakresie zatrudnienia, jak obywatele szwedzcy, na tych samych warunkach.

Biuro obsługi klienta urzędu pośrednictwa pracy - telefon 0771-416 416

Można również skontaktować się z biurem obsługi klienta, które udziela pomocy przez telefon. Tą drogą można skontaktować się z asystentem zajmującym się pośrednictwem pracy. Biuro obsługi klientów dostępne jest dla wszystkich, w dni powszednie od 8-22, w soboty i niedziele od 10-16.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Sieć EURES dostarcza danych o ofertach pracy w całej UE. Stanowi ona sieć partnerską wszystkich służb zatrudnienia w krajach UE/EOG, mającą na celu promocję swobodnego przepływu pracowników. System EURES ułatwia rozpowszechnianie ofert pracy i umożliwia dostęp do aktualnych informacji na temat warunków życia i pracy w każdym państwie UE/EOG, przy pomocy sieci komputerowej.

System EURES jest administrowany przez 700 specjalnie wyszkolonych pracowników w UE/EOG. Pracownicy ci nazywani są doradcami EURES i specjalizują się w praktycznych kwestiach dotyczących zatrudnienia w państwach członkowskich. Z doradcami EURES można skontaktować się za pośrednictwem lokalnych Centrów Pracy Służb Zatrudnienia lub korzystając z danych teleadresowych znajdujących się na stronie internetowej EURES: <http://www.eures.europa.eu> (menu: doradcy EURES). Oferty pracy w systemie EURES można znaleźć na w/w stronie internetowej EURES w zakładce: szukaj pracy.

Wyszukiwanie CV EURES

Jednym ze sposobów wyszukiwania możliwości zatrudnienia dostępnych w innych państwach europejskich, tak dla poszukujących pracy, jak i dla pracodawców poszukujących personelu, jest przeszukiwanie bazy CV EURES. Jest to internetowe miejsce spotkań dla pracodawców i osób poszukujących pracy. Poszukujący pracy we wszystkich sektorach zawodowych mogą wprowadzić swoje CV w wyszukiwarce CV EURES, co udostępnia ich CV pracodawcom z danego sektora.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Agencje rekrutacyjne, zwane także *head-hunterskimi*, zajmują się głównie ofertami pracy na wyższym i średnim szczeblu kierowniczym. Część z nich sporządza własne rejestry, zaś z częścią kontaktują się bezpośrednio potencjalni kandydaci do pracy.

2.2.4. Prasa

Gazety są istotnym źródłem ogłoszeń na temat ofert pracy. Największą szwedzką poranną gazetą jest Dagens Nyheter i większość ofert pracy jest publikowana właśnie tam. Svenska Dagbladet i Dagens Industri są gazetami bardziej biznesowymi. Oferty pracy publikowane są także w gazetach lokalnych i regionalnych.

Poszukujący pracy mogą publikować ogłoszenia o poszukiwaniu pracy w gazetach krajowych lub lokalnych. Do niedawna, tego rodzaju ogłoszenie nie było zbyt popularne w Szwecji i najczęściej stosowane było przez niezależnych wykonawców. Obecnie jednak ta metoda jest coraz częściej wykorzystywana przez osoby poszukujące pracy w Szwecji.

2.2.5. Inne sposoby poszukiwania pracy

Aplikowanie o pracę bez ogłoszenia

Aplikowanie o pracę bez ogłoszenia jest dość powszechne w Szwecji i warto tego spróbować. Przed złożeniem aplikacji, zadzwoń do menedżera ds. zasobów ludzkich w spółce lub innego członka kadry kierowniczej średniego lub wyższego szczebla. Celem takiej aplikacji jest poinformowanie firmy o swojej osobie, wykazanie się inicjatywą oraz zasięgnięcie informacji o tym, jakiego rodzaju osób poszukuje spółka. Pamiętaj, by przygotować konkretne kwestie lub pytania do poruszenia. Adresy wybranych spółek można znaleźć na Żółtych Stronach lub w szwedzkiej książce telefonicznej Gula Sidor, bądź w internecie pod adresem: <http://www.gulasidorna.se>

Targi pracy

Targi pracy są organizowane dosyć regularnie przez uniwersytety, kolegia oraz wyższe szkoły średnie (gymnasieskolor). Służą one jako miejsce spotkań dla pracodawców i poszukujących pracy. Targi pracy są także organizowane przez Służby Zatrudnienia w ich własnych siedzibach, a także przez centrale związkowe.

Praca wakacyjna

Praca wakacyjna jest w Szwecji szeroko dostępna. Większość prac letnich wymaga znajomości języka szwedzkiego. Osoby już przebywające w Szwecji mogą znaleźć sezonową pracę, taką jak zbieranie owoców, zwłaszcza w Skåne. Informacja na temat tego, jak starać się o pracę wakacyjną, jest dostępna w języku angielskim u doradców EURES.

Internet

Oferty pracy w Szwecji są także ogłaszane w internecie. Baza danych szwedzkich Służb Zatrudnienia zawiera ogólny przegląd wszystkich zarejestrowanych ofert pracy.

Związki zawodowe

Związki zawodowe są doskonałym źródłem informacji. Związki zawodowe w twoim kraju mogą współpracować ze swoimi odpowiednikami w Szwecji, będąc użytecznym źródłem informacji dla poszukujących pracy. Szwecja posiada bardzo wysoki wskaźnik „uzwiązkowienia”. Szwedzki ruch związkowy stanowią 3 organizacje centralne:

- Szwedzka Konfederacja Związków Zawodowych (LO),
- Centralna Organizacja Związków Zawodowych Urzędników (TCO)
- Szwedzka Centralna Organizacja Akademików (SACO)

Ok. 4 miliony obywateli tworzy szwedzki rynek pracy. Prawie połowa z nich (1.918 800) należy do organizacji afiliowanych w LO, w tym ok. 882.000 to kobiety.

Dwie pozostałe centralne organizacje związkowe w Szwecji- TCO i SACO zrzeszają odpowiednio pracowników umysłowych ("białe kołnierzyki") i osoby z najwyższym wykształceniem (Akademy). TCO liczy 1.051 742 członków (62% kobiety, 38% mężczyźni), SACO zaś 514 000 osób. Wszystkie trzy organizacje centralne zrzeszają razem 3.484 542 osoby, co stanowi 87% wszystkich osób obecnych na rynku pracy. Ten wyjątkowo wysoki procent przynależności związkowej stawia Szwecję w niezwykle wyjątkowej pozycji w porównaniu z resztą świata.. O wyjątkowości szwedzkiego modelu stanowi także fakt, że ponad 80% zbiorowych stosunków pracy regulują układy zbiorowe pracy i proces dochodzenia do nich na drodze negocjacji. Istnieje oczywiście prawo pracy zapisane w szeregu odrębnych ustaw (brak jednak jednego, na wzór polski, kodeksu pracy), ale to wynik procesu rokowań zbiorowych kształtuje w praktyce zasady. Negocjować można praktycznie wszystko, jeśli dwie strony rozmów godzą się na to. W Szwecji nie ma regulacji prawnej odnośnie minimalnej płacy. Tę kwestię oddano w całości negocjacom partnerów społecznych. Więcej informacji na stronie www.solidarnosc.org.pl

2.2.6. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)

Aplikując o pracę w Szwecji, nie musisz zazwyczaj wypełniać specjalnego formularza aplikacyjnego, chociaż niektóre duże spółki posiadające dużą liczbę pracowników z danego sektora mogą żądać wypełnienia wewnętrznego formularza rekrutacyjnego.

Zazwyczaj należy napisać list motywacyjny własnymi słowami, w którym opisuje się siebie, swoje wykształcenie i doświadczenie zawodowe oraz powody, dla których ubiegasz się o tę pracę. Do listu można załączyć swoją fotografię.

Twoja aplikacja powinna obejmować:

- list,
- twoje CV,
- kopie uzyskanych stopni, dyplomów, certyfikatów, świadectw pracy itp.,
- referencje,
- próbki pracy (jeśli to możliwe).

Niektórzy pracodawcy nie będą chcieli oglądać twoich dyplomów i stopni, zanim nie przyjdiesz na rozmowę kwalifikacyjną.

Twój list powinien być dość krótki (około jednej strony) i napisany schludnie. Może być napisany w stylu dość nieformalnym. Szczegóły i liczby należy podawać w CV. Zawsze należy podać datę,

imię i nazwisko, adres i numer telefonu oraz stanowisko, jakiego list dotyczy. Opisz swoje poprzednie doświadczenia w pracy, wyjaśnij dlaczego jesteś właściwą osobą na dane stanowisko, czy aplikujesz z osobistego polecenia itp. Zakończ list sformułowaniem „Z poważaniem” (“Yours sincerely”), podpisując się odręcznie poniżej swoim imieniem i nazwiskiem.

Twoje CV powinno zawierać informacje o karierze zawodowej, wykształceniu oraz innych doświadczeniach. Określ, ile czasu trwała każda praca lub okres edukacji. Odwołuj się do załączonych dokumentów, np. świadectw pracy itp.

Po złożeniu pisemnej aplikacji, kolejnym krokiem jest rozmowa kwalifikacyjna.

Bądź przygotowany do odpowiedzi na pytania o twoje wykształcenie, doświadczenie zawodowe, powody, dla których chcesz podjąć daną pracę oraz o to, co wiesz na temat spółki. Znajdź wcześniej informacje na temat spółki. Osoba prowadząca rozmowę kwalifikacyjną może zadawać pytania istotne z punktu widzenia danej pracy. Często są również pytania o cechy Twojego charakteru, mocne i słabe strony, hobby i członkostwo w klubach i organizacjach. Powinieneś być także przygotowany na pytania o sytuację osobistą, np. stan cywilny. Na koniec rozmowy kwalifikacyjnej możesz także zostać poproszony o zadanie samemu kilku pytań. Możesz rozważyć przygotowanie kilku pytań wcześniej.

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Umowa o pracę może mieć formę ustną, pisemną lub nawet milczącą (dorozumianą). W sektorze służby cywilnej pracodawca jest zobowiązany wystawić pisemne potwierdzenie zatrudnienia.

W praktyce, większość umów o pracę ma formę ustną. Warto jednak poprosić swojego pracodawcę o pisemną umowę.

Pracodawca musi poinformować pracownika na piśmie o warunkach jego zatrudnienia. Należy tego dokonać w ciągu miesiąca od daty rozpoczęcia zatrudnienia. Takie warunki zatrudnienia powinny zawierać następujące informacje:

- nazwisko i pracodawcy i pracownika, data rozpoczęcia zatrudnienia oraz nazwa miejsca pracy,
- obowiązki i stanowisko pracownika,
- charakter stanowiska (umowa na czas określony czy nieokreślony),
- okres wypowiedzenia lub data wygaśnięcia umowy,
- pensje i procedury wypłaty pensji,
- godziny pracy oraz urlop płatny,
- stosowny układ zbiorowy,
- warunki pracy za granicą, jeżeli praca za granicą ma trwać powyżej jednego miesiąca.

Pracodawca musi poinformować pracownika w ciągu miesiąca o jakichkolwiek zmianach tych warunków.

2.3.2. Czas pracy

Standardowy wymiar czasu pracy w Szwecji wynosi 40 godzin tygodniowo.

Rodzice, którzy mają dzieci poniżej 8 roku życia są uprawnieni (mają prawo) do zmniejszenia godzin pracy do 25 %.

Pracownicy mają prawo do odpoczynku w nocy, tj., pomiędzy północą a 5 rano, chyba, że praca nocna jest konieczna ze względu na rodzaj pracy lub z innych przyczyn.

Istnieją szczególne zasady dotyczące pracy nocnej osób poniżej 18 roku życia.

Nadgodziny ograniczone są do 48 godzin w ciągu czterotygodniowego okresu, lub 50 godzin w ciągu okresu miesięcznego. Ogólna liczba nadgodzin nie może przekroczyć 200 godzin w danym okresie rocznym.

Pracodawca jest zobowiązany rejestrować przepracowane nadgodziny. Praca w niedziele jest regulowana układami zbiorowymi. W większości tych układów, soboty i niedziele są traktowane jako dni odpoczynku. Jest jednak wiele wyjątków w tym zakresie, np. dla pracowników zmianowych oraz personelu w niektórych sektorach, takich jak transport, handel i turystyka oraz służby publiczne.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Wszyscy pracownicy są uprawnieni do co najmniej 25 dni pełnopłatnego urlopu, tj. pięciu tygodni wakacji rocznie. Pracownicy mogą mieć prawo do większej ilości dni płatnego urlopu na mocy niektórych układów zbiorowych.

Czas trwania urlopu: pracownicy są uprawnieni do przynajmniej czterech tygodni ciągłego urlopu w okresie czerwiec-sierpień, chyba że układ zbiorowy stanowi inaczej.

Przenoszenie urlopu: urlop płatny przekraczający cztery tygodnie można zachować przez okres do pięciu lat.

Pracownicy przebywający na usprawiedliwionej nieobecności w pracy, przede wszystkim zwolnieniu lekarskim oraz urlopie macierzyńskim, są uprawnieni do płatnego urlopu rocznego.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

Płace minimalne różnią się pomiędzy poszczególnymi sektorami. Są one definiowane w centralnych układach rynku pracy, tj. układach pomiędzy organizacjami pracodawców a związkami zawodowymi. W konsekwencji, Szwecja nie posiada ustawowej płacy minimalnej.

Płace nie są automatycznie korygowane według kosztów utrzymania. Zmiany kosztów utrzymania są brane pod uwagę przy negocjowaniu i zawieraniu układów zbiorowych.

2.4. Podatki

Szwedzki system podatkowy różni się od polskiego systemu podatkowego, a podstawowa różnica wynika z faktu, że podatek dochodowy od osób fizycznych (pierwszy przedział skali podatkowej) jest podatkiem gminnym, a jego stawka różni się w zależności od decyzji władz danej gminy. Większa jest także liczba form opodatkowania. W Szwecji funkcjonują np. podatek od nieruchomości czy podatek majątkowy.

Instytucją rządową odpowiedzialną za system podatkowy jest Szwedzki Urząd Skarbowy Skatteverket, działający za pośrednictwem regionalnych oddziałów. Na stronie internetowej Urzędu

<http://www.skatteverket.se> można znaleźć przepisy prawne, informacje, broszury dostępne nie tylko w języku szwedzkim, ale także w języku angielskim, czy polskim. Ponadto dodatkowe wiążące informacje można uzyskać od specjalistów zatrudnionych w urzędach skarbowych.

Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu.

W dniu 15 października 2005 roku weszła w życie Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Szwecji w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu, zwana dalej Konwencją. Zgodnie z art. 29 ust.2 Konwencji, jej postanowienia mają zastosowanie od 1 stycznia 2006 roku.

Konwencja dotyczy następujących podatków:

1. w Polsce

- podatku dochodowego od osób fizycznych,
- podatku dochodowego od osób prawnych.

2. w Szwecji

- państwowego podatku dochodowego,
- podatku od dywidend pobieranego u źródeł,
- podatku dochodowego od osób nie posiadających miejsca zamieszkania lub siedziby na terytorium Szwecji,
- podatku dochodowego od nie posiadających miejsca zamieszkania na terytorium Szwecji artystów i sportowców,
- gminnego podatku dochodowego.

Najważniejsze postanowienia Konwencji dotyczą unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatku od:

- dochodu z majątku nieruchomego (art.6),
- zysków przedsiębiorstwa (art.7),
- dywidend (art.10),
- odsetek (art.11),
- należności licencyjnych (art.12),
- opodatkowania pracy najemnej (art.15) oraz metod unikania podwójnego opodatkowania (art.22).

Zgodnie z art. 15, wynagrodzenie za pracę najemną wykonywaną w Szwecji podlega

opodatkowaniu w Polsce, jeśli spełnione są (łącznie) poniższe warunki:

1. okres lub okresy tej pracy nie przekraczają łącznie 183 dni w okresie dwunastu miesięcy rozpoczynających się lub kończących w danym roku podatkowym,
2. wynagrodzenie jest wypłacane przez pracodawcę, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w Szwecji,
3. wynagrodzenie nie jest ponoszone przez zakład lub stałą placówkę, którą pracodawca posiada w Szwecji.

Tekst konwencji można pobrać na stronach:

- wersja polska konwencji:

www.mf.gov.pl/files/podatki/umowy_miedzynarodowe/szwecja_polska_pol_polska_wersja_22_10.pdf,

- wersja angielska konwencji:

www.mf.gov.pl/files/podatki/umowy_miedzynarodowe/sweden_poland_polish_alternate_05_11.pdf.

Poniżej zostały omówione formy opodatkowania w Szwecji najistotniejsze z punktu widzenia działalności gospodarczej.

2.4.1. Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek ten płacą osoby prawne. Obowiązująca w Szwecji stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 28%. Dochody firm będące podstawą do opodatkowania naliczane są w Szwecji zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami w Unii Europejskiej i międzynarodowymi standardami księgowości. Tak jak w Polsce, zyski kapitałowe są opodatkowane jak zwykły zysk firmy. Straty kapitałowe generalnie są odliczane od zysku i zwykle mogą być przenoszone na lata następne. Firmy mogą odprowadzać część dochodu na rezerwy celowe, które nie są opodatkowane aż do momentu wykorzystania ich do finansowania działalności. Powszechna dostępność tego rodzaju lokat i możliwość prowadzenia rotacji tych rezerw pozwala na efektywne obniżenie stawki podatku dochodowego z 28% do około 26%.

W zakresie sprawozdawczości finansowej obowiązują również wszystkie zasady stosowane powszechnie, na przykład zasada kosztów historycznych, księgowości narastającej, natychmiastowego rozpoznania ryzyka straty i niekredytowania dochodu bez zarobków. Pracodawcy obciążani są dodatkowo częścią składki na ubezpieczenia społeczne pracowników, która podlega odliczeniom od dochodu firmy do opodatkowania.

Podatek od dywidendy

Dywidenda jest w Szwecji opodatkowana wg stawki 30% i dotyczy to zarówno przedsiębiorców lokalnych jak i zagranicznych, z tym że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zawarte przez Szwecję z innymi krajami, w tym z Polską, pozwalają na efektywne obniżenie tego podatku.

2.4.2. Podatek od towarów i usług – VAT

System naliczania i rozliczania podatku VAT jest w Szwecji zgodny z ogólnymi zasadami przyjętymi w Unii Europejskiej. Podstawowa stawka podatku VAT, zwanego w Szwecji "moms" (skrót od mervärdeskatt), wynosi 25%. Jednakże obniżoną stawkę 12% stosuje się np. do żywności i usług hotelowych, zaś stawką 6% objęte są np.: gazety codzienne, książki, bilety wstępu na koncerty, do kina, teatru, cyrku i zoo, transport pasażerski. Od podatku VAT zwolnione są np.: opieka medyczna, socjalna, usługi bankowe, finansowe, edukacja. Więcej o podatku VAT można dowiedzieć się z broszury wydanej przez Szwedzki Urząd Skarbowy, dostępnej na stronie internetowej: <http://www.skatteverket.se>

Przedsiębiorca nie musi rejestrować się w Szwecji jako podatnik VAT, jeśli wszyscy jego klienci są w Szwecji zarejestrowani jako płatnicy podatku VAT.

Przedsiębiorca jest zobowiązany do zarejestrowania się w Szwecji jako podatnik VAT jeśli:

- przemieszcza towary potrzebne do swojej działalności do innego kraju Unii Europejskiej (UE) bez zmiany właściciela towaru,
- sprzedaje towary bez podatku VAT do innego kraju UE, ponieważ nabywca powołuje się na numer swojej identyfikacji podatkowej VAT,
- sprzedaje towary lub usługi do kraju poza UE, bo ma prawo do odliczenia w Szwecji naliczonego VAT-u.

Główna zasada jest taka, że przedsiębiorca zagraniczny płaci w Szwecji VAT tylko w przypadku sprzedaży towarów lub usług osobom prywatnym i tym klientom, którzy nie są zarejestrowani jako podatnicy VAT. Przedsiębiorcy zagraniczni, którzy będą prowadzić działalność gospodarczą w Szwecji, ale bez stałego miejsca działalności w Szwecji, muszą wypełnić zgłoszenie podatkowe dla przedsiębiorców zagranicznych (SKV 4632).

Pomocna w tym będzie broszura dostępna na stronie Szwedzkiego Urzędu Skarbowego Skatteverket: <http://www.skatteverket.se>

Formularz należy wypełnić w języku szwedzkim i przesłać na adres: Skatteverket, Utlandsenheten, SE-205 31 Malmö, Sverige Po wysłaniu wypełnionego formularza w terminie od dwóch do sześciu tygodni od złożenia przedsiębiorca otrzyma zaświadczenie o rejestracji jako podatnik F oraz otrzyma kartę podatnika F ("F-skattsedel").

Przedsiębiorcy zagraniczni wykazują VAT w składanej co miesiąc deklaracji podatkowej. Zobowiązani są także do składania w Szwecji kwartalnych informacji podsumowujących, gdy spełnione są następujące trzy warunki:

1. obrót zwolniony jest z podatku VAT, ponieważ nabywca zarejestrowany jest jako podatnik VAT w innym kraju UE,
2. nabywca podał swój numer identyfikacji podatkowej VAT,

3. towary są transportowane ze Szwecji do innego kraju UE. Przedsiębiorcy z Polski składają podania o zwrot podatku VAT w Szwecji do Urzędu Skarbowego w Malmö na wyżej podany adres.

2.4.3. Inne podatki

Podatek akcyzowy

Opodatkowaniu podatkiem akcyzowym w Szwecji podlegają np.:

- wyroby alkoholowe,
- wyroby tytoniowe,
- energia, dwutlenek węgla, siarka,
- pestycydy,
- nawozy sztuczne,
- żwir naturalny,
- odpady,
- loterie,
- nagrody z oszczędności,
- gry hazardowe,
- działalność reklamowa (ogłoszenia),
- zyski z grupowego ubezpieczenia na życie.

Osoby zobowiązane do zapłaty podatku akcyzowego mają obowiązek zarejestrować się w Urzędzie Skarbowym na specjalnym formularzu. Po zarejestrowaniu płatnik podatku akcyzowego otrzyma formularz zwrotu podatku, w którym będzie podana informacja o dacie, do której ma być dokonany zwrot dochodu z podatku akcyzowego. Informacje o podatku do zapłaty przekazuje się w odpowiednich dla poszczególnych grup podatku akcyzowego okresach. Zasadą jest, że okres ten wynosi jeden miesiąc, ale dla niektórych grup jest on dłuższy.

Zarejestrowany podatnik podatku akcyzowego musi przekazywać informacje do urzędu skarbowego także za okres, w którym podatek akcyzowy wynosił 0.

Więcej informacji można uzyskać z broszury na temat podatku akcyzowego dostępnej na stronie internetowej Szwedzkiego Urzędu Skarbowego: <http://www.skatteverket.se>

Składka na ubezpieczenia społeczne

Poza obciążeniami stricte podatkowymi na szwedzkim pracodawcy ciąży obowiązek odprowadzania części składki na ubezpieczenie pracownika. Generalnie, całkowite obciążenie

pracodawcy z tego tytułu wynosi ok. 33% podstawy opodatkowania, jednak przepisy szwedzkie są w tej materii dosyć skomplikowane, dlatego dokładna wysokość składki może się nieco różnić w zależności od konkretnego przypadku. Dla osób pracujących na własny rachunek stawka ubezpieczenia wynosi ok. 31% podstawy opodatkowania.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Na podatek dochodowy od osób fizycznych składają się podatki lokalne oraz podatek państwowy. Stawki podatku dochodowego lokalnego są zróżnicowane i wahają się od 29% do 35% dochodu podlegającemu opodatkowaniu w skali rocznej, w zależności do gminy. Od kwoty dochodu podlegającemu opodatkowaniu powyżej 290.000 SEK pobierane jest dodatkowo 20% - 25% podatku państwowego.

W Szwecji dochodem, który jest podstawą do płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych może być dochód z pracy najemnej, dochód pochodzący z samozatrudnienia oraz dochód z kapitału.

Podatek od dochodu z pracy najemnej

źródłem dochodu z pracy najemnej jest wynagrodzenie za pracę, a także zasiłki, emerytury, odprawy, nagrody, diety podrózne oraz świadczenia niepieniężne takie jak np.: posiłki firmowe, użytkowanie samochodu służbowego, służbowe mieszkania. Większość świadczeń niepieniężnych szacowana jest według przyjętych stawek. Ponadto każdy płaci składkę na emeryturę w wysokości 7%. Odliczenia możliwe są tylko za wydatki bezpośrednio związane z pracą. Najbardziej popularne odliczenie to koszty podróży "z" i "do" pracy.

Podatek od dochodu z samozatrudnienia

Do podstawy obliczenia wysokości podatku dochodowego wliczany jest także dochód z samozatrudnienia, który liczony jest od dochodów netto z działalności po odliczeniu kosztów działalności. Strata netto nie może być odliczona z innych źródeł dochodu, może być jedynie przeniesiona na następny rok. Zysk netto po odliczeniu na składkę indywidualną jest dodawany do całościowego dochodu, który jest podstawą do obliczenia podatku lokalnego i państwowego.

Podatek od zysków kapitałowych

W Szwecji osoby fizyczne płacą podatki od zysków kapitałowych odsetek bankowych, dywidend, zysków z operacji giełdowych, dochodów z wynajmu lokali itp. Stawka tego podatku wynosi 30%.

Podatek majątkowy

Majątek osobisty o wartości powyżej 1.5 mln SEK dla indywidualnych podatników i 2 mln SEK dla małżeństw jest opodatkowany stawką 1,5% rocznie. Pojęcie majątku osobistego obejmuje między innymi: zasoby kont bankowych, akcje, samochody, łódzie, biżuterię. Podatek majątkowy włączony jest do dochodu indywidualnego.

Podatek od nieruchomości

Nieruchomości (domy i mieszkania) będące w posiadaniu osób fizycznych podlegają opodatkowaniu stawką 0,5-1%. Wartość nieruchomości dla celów podatkowych szacowana jest co 6 lat i wynosi ok. 75% wartości rynkowej.

Podatek od spadków i darowizn

Podatek od spadku i darowizn wynosi od 10 do 30%, w zależności od wartości spadku lub darowizny i od tego czy darczyńca jest osobą spokrewnioną. Naliczany jest przez Urząd Skarbowy od darowizny o wartości powyżej 10.000 SEK.

Jak deklaruje się przychody w Szwecji

Wszyscy, którzy mieszkają w Szwecji, są zarejestrowani w urzędzie skarbowym, a te osoby, które uzyskują przychody osoby fizyczne i przedsiębiorcy - mają konta podatkowe. Osoby te muszą złożyć deklaracje o przychodach w następnym roku dochodowym. Za rok dochodowy przyjmuje się okres od stycznia do grudnia.

W styczniu otrzymuje się wykazy z przychodami, jakie uzyskało się w ubiegłym roku, pracodawca wysyła je do pracowników i urzędu skarbowego. W kwietniu otrzymuje się z urzędu skarbowego specyfikacje wszystkich dochodów oraz deklaracje podatkową, którą po sprawdzeniu, czy wszystkie dochody zostały uwzględnione i czy zgadzają się sumy, należy podpisać i złożyć najpóźniej do 2 maja.

Deklarację można wysłać pocztą lub za pośrednictwem Internetu, a jeśli nie ma żadnych zmian, deklarację o przychodach można także zaakceptować telefonicznie lub poprzez przesłanie SMS-u. Między 15 sierpnia a 15 września urząd skarbowy wysyła ostateczną decyzję o wysokości podatków i wyciąg z konta. Osoby, które zapłaciły za dużo otrzymają zwrot nadpłaconego podatku, a osoby, które zapłaciły za mało muszą dokonać dopłaty w ciągu 90 dni.

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

Osoba osiedlająca się w Szwecji zostaje objęta systemem powszechnego ubezpieczenia społecznego. Składa się nań ubezpieczenie chorobowe, rodzicielskie, od wypadków w pracy oraz na wypadek inwalidztwa. Zgłoszenie do ubezpieczenia następuje w zakładzie ubezpieczeń (Försäkringskassan) w miejscu zamieszkania, wykaz adresów znajduje się w książce telefonicznej. Zgłoszenie do ubezpieczenia powinno nastąpić natychmiast po uzyskaniu numeru osobistego lub numeru tymczasowego.

Nie ma specjalnych wymogów, które warunkowałyby prawo do ubezpieczenia. Natomiast w niektórych przypadkach o dostępie do pewnych świadczeń decydować mogą okres ubezpieczenia, miejsce zamieszkania, czy też dochody uzyskiwane z pracy. Do całkowitego okresu ubezpieczenia wlicza się okres ubezpieczenia w innym kraju UE/EOG, co poświadcza się za pomocą tzw. blankietu E, uzyskiwanego w kraju ojczystym. Dokładnych informacji udzieli zakład ubezpieczeń, Försäkringskassan.

2.5.1.1. Emerytura

Publiczny system emerytalny składa się z emerytury dochodowej, emerytury składkowej oraz, tam gdzie ma to zastosowanie, emerytury gwarantowanej. Wielkość emerytury jest obliczana od dochodu otrzymanego w ciągu aktywności zawodowej od ukończenia 16 roku życia. Można odejść na emeryturę w dowolnym momencie po ukończeniu 61 roku życia, ale także można kontynuować pracę, co zwiększy wysokość emerytury. Można wybrać emeryturę całkowitą lub kontynuować pracę w niepełnym wymiarze godzin, pobierając część emerytury. To, czy będziesz pobierać 25,50 czy 75% należnej Ci emerytury, zależy tylko od Ciebie. Ponieważ nie ma

ustalonego wieku emerytalnego dla emerytury publicznej, należy wystąpić z wnioskiem do Regionalnego Urzędu Ubezpieczeń Społecznych, aby otrzymać emeryturę.

Dla zdecydowanej większości ludzi, emerytura dochodowa będzie stanowić największą część ich publicznej emerytury. Emerytura dochodowa jest oparta na łącznej kwocie oszczędności w ciągu całego życia. Wielkość Twojej emerytury dochodowej determinują uprawnienia emerytalne posiadane w dniu przejścia na emeryturę. Możesz inwestować część swoich zarobków przekazywanych na cele emerytury publicznej w fundusze inwestycyjne – co stanowi emeryturę składkową. Sam jesteś odpowiedzialny za wybór funduszy, w które inwestowane są Twoje pieniądze. Jeżeli nie dokonasz własnego wyboru, Twoje środki będą automatycznie inwestowane w Składkowy Fundusz Oszczędnościowy.

Emerytura gwarantowana jest podstawową emeryturą zabezpieczającą dla wszystkich tych osób, których oszczędności w ciągu całego życia były niskie, lub które nie miały żadnych dochodów. Kwoty, jakie otrzymujesz zależą od tego, czy jesteś żonaty/zamężna, jakie kwoty były wpłacane na Twoją emeryturę dochodową i składkową oraz od kształtowania się cen w Szwecji. Możesz ubiegać się o emeryturę gwarantowaną od wieku 65 lat, jednak by otrzymać pełną emeryturę gwarantowaną, musisz mieszkać w Szwecji od swoich 25 urodzin do wieku 65 lat (przez 40 lat). Jeżeli mieszkałeś w innym kraju UE/EOG i jesteś jego obywatelem, lata zamieszkiwania w tym kraju również są liczone.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Osoby pracujące w Szwecji są ubezpieczone w zakresie świadczeń opartych na zatrudnieniu. Świadczenia gotówkowe z tytułu choroby są wypłacane w wysokości 80% zwykłej płacy pracownika od drugiego dnia zwolnienia lekarskiego włącznie (pierwszy dzień zwolnienia lekarskiego nie jest płatny). Zwolnienie lekarskie jest wymagane po 7 dniach nieobecności.

Więcej informacji na temat ubezpieczenia chorobowego znaleźć można w Internecie na stronie www.fk.se. Informacje te dostępne są w kilku językach. W oddziałach Försäkringskassan dostępna jest ponadto broszura informacyjna Bra att veta om socialförsäkringen (Co warto wiedzieć o ubezpieczeniu społecznym), również dostępna w wielu wersjach językowych.

2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa

Wszystkie kobiety zamieszkałe w Szwecji są uprawnione bezwarunkowo do bezpłatnej opieki medycznej.

Świadczenia w okresie ciąży

Wszystkie kobiety zatrudnione lub pracujące na własny rachunek są uprawnione do świadczenia w okresie ciąży, przyznanego kobietom w ciąży, które nie są już w stanie wykonywać swojej pracy w ciągu ostatnich tygodni ciąży. Świadczenie w okresie ciąży jest w tej samej wysokości jak świadczenie chorobowe.

Świadczenie w okresie ciąży oraz okresowe świadczenie ciążowe

Świadczenie na wypadek macierzyństwa wypłacane jest przez okres 480 dni na jedno dziecko. Matka może otrzymać to świadczenie na 60 dni przed spodziewanym terminem porodu, zaś każde z rodziców może otrzymywać to świadczenie do ósmego roku życia dziecka. Jeżeli opiekę nad dzieckiem sprawują oboje rodzice, mogą oni podzielić okres wypłaty świadczenia między sobą, z wyjątkiem okresu 60 dni, który przysługuje wyłącznie ojcu lub matce.

Przez 390 dni, świadczenie rodzicielskie jest wypłacane w wysokości 80% dochodu, na którym oparte jest uprawnienie do świadczeń chorobowych.

Rodzice otrzymują okresowe świadczenie rodzicielskie, jeżeli dziecko jest chore, a matka, ojciec lub zwykły opiekun dziecka jest zmuszony zwolnić się z pracy.

Ojciec może otrzymać dziesięć dni na jedno dziecko specjalnego dodatku okresowego w związku z urodzeniem się dziecka.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Renta z tytułu utraty aktywności zawodowej

Osoby zamieszkałe w Szwecji, w wieku pomiędzy 19 a 29 rokiem życia, które chorują przez dłuższy okres czasu i są niezdolne do pracy, mogą być uprawnione do renty z tytułu utraty aktywności zawodowej. Zdolność do pracy musi być ograniczona przez okres co najmniej jednego kwartału. Osoba ta musi pobierać pełne świadczenia chorobowe przez okres trzech kwartałów, pół roku lub jednego kwartału, w zależności od orzeczonego zakresu utraty zdolności do pracy. Gdy dana osoba otrzymuje rentę z tytułu utraty aktywności, ma ona także możliwość udziału w takiej aktywności zawodowej. Aktywność ta musi być takiego rodzaju, by rozwijała umiejętności tej osoby, chociaż może ona także zwiększać perspektywy tej osoby na znalezienie pracy.

Renta chorobowa

Osoby zamieszkałe w Szwecji w wieku pomiędzy 30 a 64 rokiem życia, które chorują przez dłuższy okres i są niezdolne do pracy mogą być uprawnione do renty chorobowej. Zdolność do pracy musi być ograniczona przez co najmniej jeden kwartał. Osoba taka musi wcześniej pobierać pełne świadczenie chorobowe przez okres trzech kwartałów, pół roku lub jednego kwartału, w zależności od orzeczonego zakresu utraty zdolności do pracy. Renta chorobowa może być tymczasowa, co uzależnione jest od orzeczonego okresu ograniczenia zdolności do pracy.

Świadczenie opiekuńcze

To specjalne świadczenie jest przyznawane osobom istotnie niepełnosprawnym, które wymagają osobistej pomocy w codziennym życiu przez więcej niż 20 godzin w tygodniu.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Osoby objęte świadczeniami - wszyscy pracownicy, włącznie z czasowymi oraz niektórzy studenci.

Wszystkie wypadki są traktowane jako wypadki przy pracy, jeżeli zdarzą się:

1. w pracy,
2. w okolicznościach związanych z pracą.

Dostępne są następujące rodzaje świadczeń:

Świadczenie chorobowe

Świadczenie chorobowe to świadczenie z ubezpieczenia od wypadków przy pracy wypłacane w przypadku choroby. Ubezpieczeniem wypadkowym objęte są wydatki wynikające z terapii za granicą, opłaty za opiekę stomatologiczną oraz specjalna pomoc dla osób z niepełnosprawnością.

Renta dożywotnia

Renta dożywotnia to świadczenie wypłacane w przypadku trwałego zmniejszenia zdolności do pracy. Minimalna wielkość utraty zdolności do uzyskania uprawnień do tego świadczenia wynosi $\frac{1}{15}$. Renta dożywotnia jest obliczana na podstawie pensji, stanowiącej podstawę naliczania świadczenia chorobowego w momencie wypłaty renty lub pensji, która stanowiłaby podstawę do naliczania, gdyby urząd ubezpieczeń społecznych był poinformowany o wszystkich faktach.

Ubezpieczony jest uprawniony do 100% tej płacy.

Zasiłek na wypadek śmierci

Zasiłek na wypadek śmierci to świadczenie wypłacane w przypadku śmierci osoby ubezpieczonej. Renta rekompensacyjna, jak i renta dla osób, które przeżyły wypadek, są regulowane tymi samymi warunkami, jak program rentowy dla osób żyjących.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Dostępne są następujące świadczenia rodzinne:

Zasiłek na dziecko i dodatek dla rodzin wielodzietnych

Zasiłek na dziecko przysługuje do czasu ukończenia przez dziecko 16 lat. Dziecko, które kontynuuje naukę w szkole podstawowej otrzymuje przedłużony zasiłek na dziecko. Rodzice mogą dzielić się między sobą zasiłkiem na dziecko. W stosunku do dzieci, które mieszkają za granicą dłużej niż sześć miesięcy obowiązują specjalne zasady. Jeżeli masz dwoje dzieci lub więcej możesz otrzymywać także dodatek dla rodzin wielodzietnych.

Kto otrzymuje zasiłek na dziecko?

Dzieci zamieszkałe w Szwecji uprawnione są do zasiłku na dziecko. Przysługuje on począwszy od następnego miesiąca po urodzeniu się dziecka lub od następnego miesiąca po przyjeździe dziecka do Szwecji. Zasiłek na dziecko nie podlega opodatkowaniu. Przysługuje on do końca kwartału, w którym dziecko kończy 16 rok życia. Wypłacany jest najpóźniej 20 każdego miesiąca.

Kto otrzymuje dodatek dla rodzin wielodzietnych?

Dodatek dla rodzin wielodzietnych wypłacany jest automatycznie rodzinom otrzymującym zasiłek na dziecko dla dwojga dzieci lub więcej. Dodatek dla rodzin wielodzietnych na dziecko, które ukończyło 16 lat przysługuje do końca czerwca roku, w którym dziecko kończy 20 lat, pod warunkiem, że dziecko:

- mieszka nadal u rodzica
- pobiera naukę w pełnym wymiarze godzin w liceum, szkole podstawowej lub specjalnej
- jest w stanie wolnym

Ile wynosi zasiłek?

Zasiłek na dziecko wynosi 1050 koron miesięcznie. Wysokość dodatku dla rodzin wielodzietnych zależy od tego, ile zasiłków na dziecko otrzymuje dana rodzina.

Rodziny wielodzietne mogą ubiegać się o następujące kwoty świadczeń dodatkowych:

za 2 dzieci: 2,100 SEK plus 100 SEK suplementu – łącznie 2,200 SEK

za 3 dzieci: 3,150 SEK plus 454 suplementu – łącznie 3,604 SEK

za 4 dzieci: 4,200 SEK plus 1,314 suplementu – łącznie 5,514 SEK

Dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej:

<http://www.forsakringskassan.se/privatpers/>

▪ **dodatek mieszkaniowy**

Rodziny z dziećmi i młodzi ludzie bezdzietni w wieku 18–28 lat mogą być uprawnieni do dodatku mieszkaniowego. Wypłacana kwota będzie zależeć, między innymi, od wielkości gospodarstwa domowego, dochodu, kosztów mieszkaniowych oraz wielkości mieszkania.

▪ **świadczenie z tytułu adopcji dziecka z innego kraju**

Wnioski o świadczenia należy składać do lokalnego urzędu ubezpieczeń społecznych (Försäkringskassan). Jeżeli jesteś rezydentem innego państwa członkowskiego, skontaktuj się z właściwą instytucją w tym kraju.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Warunki uzyskiwania świadczeń z tytułu bezrobocia w Szwecji

W szwedzkim systemie ubezpieczeń na wypadek bezrobocia składają się dwa komponenty: ogólne ubezpieczenie podstawowe oraz dobrowolne ubezpieczenie od utraty dochodów. Zasiłek z tytułu ubezpieczenia na wypadek bezrobocia wypłacany jest osobom spełniającym warunki podstawowe oraz warunek pracy. Osoba, która ukończyła 20 lat, może uzyskać zasiłek dla bezrobotnych w ramach ubezpieczenia podstawowego. Otrzymanie zasiłku z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia od utraty dochodów uwarunkowane jest rocznym członkostwem w kasie bezrobotnych, czyli tzw. arbetslöshetskassa (a-kassa) oraz spełnianiem w ciągu tego okresu warunku pracy. O prawie do zasiłku dla bezrobotnych decyduje a-kassa. Osoba, której przyznano zasiłek, otrzymuje kwotę podstawową w wysokości 320 koron szwedzkich dziennie przez pięć dni w tygodniu – niezależnie od uzyskiwanych wcześniej dochodów. Osoba uprawniona do zasiłku zależnego od wysokości dochodów może otrzymywać kwotę w wysokości 80 % wcześniej uzyskiwanych dochodów przez 200 dni zasiłkowych. Po tym okresie zasiłek zmniejsza się do 70 %. Maksymalny zasiłek wynosi zawsze 680 koron za dzień zasiłkowy.

Zasiłek dla bezrobotnych jest dochodem podlegającym opodatkowaniu.

Warunki podstawowe

Osoba starająca się o zasiłek dla bezrobotnych musi spełniać następujące warunki:

- być bezrobotnym w wymiarze pełnym lub niepełnym
- być zdolnym do pracy i gotowym na podjęcie pracy w wymiarze co najmniej trzech godzin dziennie i co najmniej 17 godzin tygodniowo

- być gotowym do przyjęcia stosownej oferty pracy
- być zarejestrowanym jako osoba poszukująca pracy w publicznym biurze pośrednictwa pracy
- współdziałać w tworzeniu indywidualnego planu działania w porozumieniu z biurem pośrednictwa pracy
- aktywnie poszukiwać pracy

Warunek pracy

Warunek pracy spełnia osoba, która w okresie 12 miesięcy poprzedzających bezpośrednio okres bezrobocia przepracowała co najmniej 6 miesięcy w wymiarze co najmniej 80 godzin w każdym miesiącu kalendarzowym lub która przepracowała co najmniej 480 godzin w okresie sześciu kolejnych miesięcy w wymiarze co najmniej 50 godzin każdego miesiąca.

Okres wypłaty zasiłku

Osoba spełniająca warunki uprawniające do pobierania zasiłku dla bezrobotnych może pobierać zasiłek przez okres maksymalnie 300 dni zasiłkowych. Zasiłek wypłacany jest z chwilą, gdy osoba zainteresowana pozostaje bez pracy przez okres pięciu dni.

Informacja na temat ubezpieczenia na wypadek bezrobocia dla osób starających się o pracę w Szwecji

Na całość ubezpieczenia na wypadek bezrobocia składają się dwa elementy

- ubezpieczenie podstawowe, gdzie wypłacany zasiłek wynosi maksimum 320 koron dziennie;
- dobrowolne uzupełniające ubezpieczenie od utraty dochodów, wymagające członkostwa lub przynależności do kasy bezrobotnych, czyli tzw. arbetslöshetskassa (a-kassan). Wypłacana kwota zasiłku wynosi maksymalnie 680 koron dziennie.

Aby zostać członkiem kasy dla bezrobotnych lub uzyskać prawo przynależności, trzeba w okresie kolejnych pięciu tygodni przepracować cztery tygodnie, przeciętnie co najmniej 17 godzin tygodniowo i w dalszym ciągu pracować w przynajmniej takim samym wymiarze. Zasiłek dla bezrobotnych jest opodatkowany.

Warunki uzyskania prawa do zasiłku

Warunki podstawowe

Należy m.in. zarejestrować się w biurze pośrednictwa pracy, być gotowym na podjęcie odpowiedniej pracy oraz aktywnie poszukiwać pracy.

W przypadku odrzucenia propozycji uczestnictwa w programie gwarancji pracy dla młodzieży, tracisz prawo do zasiłku z tytułu bezrobocia.

Warunek pracy

Należy w okresie 12 miesięcy poprzedzających utratę pracy przepracować przynajmniej 6 miesięcy w wymiarze co najmniej 80 godzin każdego miesiąca, lub co najmniej 480 godzin w okresie 6 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przy czym wymiar pracy w każdym z tychże 6 miesięcy powinien wynosić co najmniej 50 godzin.

Warunek członkostwa

Należy być członkiem kasy lub posiadać prawo przynależności przez okres co najmniej 12 miesięcy bezpośrednio przed okresem bezrobocia. O zasiłek podstawowy może wystąpić każdy, kto został bezrobotnym po okresie zatrudnienia w Szwecji – niezależnie od członkostwa lub przynależności do kasy. Zasiłek podstawowy może być wypłacony po spełnieniu warunku pracy. Aby uzyskać zasiłek z tytułu dobrowolnego ubezpieczenia od utraty dochodów, konieczne jest ponadto spełnienie warunku członkostwa.

Ważne dla osób, które pracowały w innym kraju UE /EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego – EEA) lub w Szwajcarii.

Weryfikując uprawnienia do zasiłku, twoja kasa bezrobotna może, pod pewnymi warunkami, zaliczyć do okresu zatrudnienia i ubezpieczenia okres zatrudnienia i ubezpieczenia w innym kraju UE / EOG lub w Szwajcarii. Warunkiem jest fakt utraty pracy w Szwecji. Szczególne zasady dotyczą osób, które zamieszkiwały w jednym kraju, a pracowały w drugim.

W celu zaliczenia okresu zatrudnienia i ubezpieczenia w innym kraju UE / EOG potrzebne jest zaświadczenie E 301. Jeśli nie posiadasz takiego zaświadczenia, twoja kasa zwróci się o nie do odpowiedniej instytucji w kraju, w którym pracowałeś/aś. Aby uzyskać prawo do zasiłku uzależnionego od dochodów, musisz spełniać warunek członkostwa. Spełnienie tego warunku wymaga nieprzerwanego członkostwa w kasie w okresie kolejnych co najmniej 12 miesięcy. Okres ubezpieczenia w innym kraju UE / EOG lub w Szwajcarii może być podstawą spełnienia warunku członkostwa, jednak należy pamiętać, że konieczny jest nieprzerwany 12-miesięczny okres ubezpieczenia na wypadek bezrobocia (członkostwo w szwedzkiej kasie lub objęcie ubezpieczeniem na wypadek bezrobocia w innym kraju UE / EOG lub w Szwajcarii).

UWAGA! Szczególne zasady dotyczą osób, które wcześniej były objęte ubezpieczeniem w Szwecji i podjęły pracę w innym kraju skandynawskim. Zgodnie z tzw. „regułą pięcioletnią” osoba, która była zatrudniona i objęta ubezpieczeniem w innym kraju skandynawskim i która wcześniej była członkiem szwedzkiej kasy bezrobotnej, posiada prawo powrotu do swojej kasy w okresie pięciu lat, bez konieczności spełnienia na nowo warunku przystąpienia do kasy. Prawo to jest zachowane pod warunkiem, że wniosek o członkostwo w kasie złożony zostanie w przeciągu ośmiu tygodni, począwszy od dnia, w którym zainteresowana osoba nie podlega prawodawstwu kraju, z którego wyjeżdża.

W razie pytań i wątpliwości dotyczących uprawnień do ubezpieczenia na wypadek bezrobocia, prosimy o kontakt z kasą dla bezrobotnych.

Ubezpieczenie na wypadek bezrobocia – różne instytucje pełnią różne role

Ubezpieczenia na wypadek bezrobocia stanowi istotny element szwedzkiej polityki odnośnie rynku pracy. Poza gwarancją zachowania dochodów przez osoby dotknięte bezrobociem, ten rodzaj ubezpieczenia przyczynia się do skutecznego zdynamizowania mobilności na rynku pracy, pozwalającego na ograniczenie okresu pozostawania bez pracy oraz jak najszybsze obsadzanie wolnych miejsc pracy.

Kasy bezrobotnych, czyli arbetslöshetskassor (a-kassor)

- Podejmują decyzję o wypłacie zasiłku dla bezrobotnych i wypłacają zasiłek. Istnieje 34 samodzielnych kas, do których należy ponad 3,4 mln członków.

Urząd Pośrednictwa Pracy

- Informuje osoby poszukujące pracy o podstawowych warunkach, jakie należy spełnić, by nabyć prawo do zasiłku dla bezrobotnych.
- Sprawdzają, czy osoby poszukujące pracy spełniają podstawowe warunki uprawniające do otrzymania zasiłku – to znaczy, czy aktywnie poszukują zatrudnienia oraz przyjmują stosowne oferty pracy lub oferty udziału w programach dla bezrobotnych.
- Odpowiada za wypłatę subwencji z budżetu państwa dla kas bezrobotnych.

Inspekcja ds. Ubezpieczenia na Wypadek Bezrobocia (Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen) – IAF

- Odpowiada za całkowity nadzór nad systemem ubezpieczenia na wypadek bezrobocia, tzn. zarówno nad a-kasami, jak i Urzędem Pośrednictwa Pracy, ze szczególnym uwzględnieniem dbałości o równe i zgodne z prawem traktowanie na terenie całego kraju osób starających się o zasiłek dla bezrobotnych.
- Reprezentuje państwo w kwestiach prawnych, dotyczących ubezpieczenia na wypadek bezrobocia.
- Zajmuje się sprawami zaświadczeń dla pracowników migrujących na terenie UE / EOG, jak też zagadnieniami dotyczącymi bilateralnych umów zawieranych/zawartych z innymi krajami, oraz współpracą międzynarodową w tym obszarze.

Wszelkie dodatkowe informacje znajdują się na stronie internetowej Inspekcji ds. Ubezpieczenia na Wypadek Bezrobocia, www.iaf.se

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

W Szwecji istnieją trzy formy wynajmu mieszkań: äganderätt, bostadsrätt i hyresrätt (dwie pierwsze formy przypominają polskie mieszkania własnościowe, trzecia, mieszkanie lokatorskie). Niemal wszystkie lokale, do których odnosi się forma äganderätt to domy jedno- lub dwurodzinne. Pozostałe formy występują najczęściej w przypadku lokali w domach wielorodzinnych, ale też można je spotkać w odniesieniu do domów jedno- lub dwurodzinnych.

Wysokość czynszu jest mocno zróżnicowana i zależy od lokalizacji, powierzchni i standardu mieszkania.

Mieszkania odnajmowane w formie hyresrätt stanowią w większości własność spółek mieszkaniowych działających w interesie społecznym. Dostęp do lokalu na prawach bostadsrätt wymaga członkostwa w stowarzyszeniu o charakterze gospodarczym, zwanym bostadsrättsförening. Członkostwo uwarunkowane jest własnym wkładem kapitałowym. Ceny mieszkań oraz domów wolnostojących i szeregowych są w Szwecji bardzo zróżnicowane w zależności od lokalizacji.

Więcej informacji na temat mieszkań uzyskać można na stronie Związku Gmin Szwedzkich (Svenska kommunförbundet) pod adresem <http://www.svekom.se>. Znajdują się tam łącza do wszystkich gmin w Szwecji, a tym samym do wszystkich gminnych spółek mieszkaniowych.

Strona domowa Związku Agentów Nieruchomości (Fastighetmäklarförbundet) z linkami do agencji należących do związku: <http://www.fmf.se> lub <http://www.hemnet.se>.

Informacji na temat mieszkań można szukać w prasie: <http://www.dn.se>, <http://www.svd.se>, <http://www.gp.se>, <http://www.sydsvenskan.se> lub w prasie lokalnej. By tam dotrzeć, należy na „żółtych stronach” w Internecie <http://www.gulasidorna.se> kliknąć angielską flagę i wyszukać słowo „newspapers”.

Gazety na swoich stronach domowych często zamieszczają ogłoszenia o mieszkaniach do wynajęcia.

3.2. Prawo jazdy

Dokument prawa jazdy (zarówno starego jak i nowego wzoru), wydany przez polskie władze, uprawnia do prowadzenia pojazdu we wszystkich krajach Unii i zachowuje ważność do daty określonej w dokumencie lub przepisami krajowymi.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, obywatel polski mający normalne miejsce zamieszkania w innym kraju UE, ma prawo wymienić prawo jazdy na nowy, wspólnotowy egzemplarz, po wygaśnięciu ważności dotychczas posiadanego lub w przypadku jego utraty. W tym wypadku normalne miejsce zamieszkania oznacza miejsce, w którym osoba fizyczna przebywa przez co najmniej 185 dni w każdym roku kalendarzowym, ze względu na swoje więzi osobiste i zawodowe, lub (w sytuacji gdy przebywa w dwu lub więcej Państwach Członkowskich) miejsce, do którego ze względów osobistych regularnie powraca. Sformułowanie normalne miejsce zamieszkania nie ma zastosowania w sytuacji, gdy pobyt w innym Państwie Członkowskim jest spowodowany wypełnieniem zadania w określonym czasie (np. studia). Wymiana taka nie będzie się wiązała koniecznością ponownego zdawania egzaminów.

Jeżeli osoba przebywająca w danym kraju UE nie posiada prawa jazdy, to chcąc uzyskać taki dokument musi wykazać się odpowiednią wiedzą i umiejętnościami. Egzaminy przeprowadzane w krajach UE są ujednoczone i obejmują test teoretyczny oraz sprawdzian praktyczny z umiejętności kierowania pojazdem.

Nie można mieć praw jazdy wydanych przez więcej niż jeden Kraj Członkowski.

3.3. System edukacji

1. Edukacja przedszkolna – przeznaczona dla dzieci 6-letnich (klasy przedszkolne), nieobowiązkowa.

2. Szkoła podstawowa oraz edukacja ponadpodstawowa – obowiązek szkolny istnieje od 7 roku życia, na życzenie rodziców można dziecko zapisać do szkoły również w wieku 6 lat.

Szkoła podstawowa trwa 9 lat, jest to szkoła obowiązkowa z prawie całkowicie jednorodnym programem, składa się ze stopnia prymarnego i sekundarnego I.

Szkoła ta dzieli się na 3 poziomy: niższy, średni i wyższy. Każdy z tych poziomów obejmuje 3 lata nauki. Zróżnicowanie programu nauczania ma miejsce na poziomie wyższym, jednak w stopniu bardzo ograniczonym.

3. Wyższy stopień edukacji ponadpodstawowej – 3-letnie gimnazjum przekazuje zarówno wykształcenie ogólne jak i zawodowe. Wiele gimnazjów oferuje specjalne kursy, na których uczniowie zdobywają podstawowe kwalifikacje zawodowe. Świadectwo ukończenia gimnazjum uprawnia do studiowania na wszystkich wyższych uczelniach. Młodym ludziom w wieku od 16 do 18 lat, którzy nie ubiegają się o przyjęcie do gimnazjum, nie kształcą się jako praktykanci oraz nie pracują, gminy muszą zapewnić doradztwo dotyczące kształcenia i doradztwo zawodowe, jak również praktykę zawodową oraz określoną ilość zajęć. W przyszłości granica wieku ma być przesunięta z 18 na 20 lat.

4. Kształcenie zawodowe – kształcenie przygotowujące do zawodu odbywa się w głównej mierze w całodziennych szkołach gimnazjalnych. Obok gimnazjów nastawionych na przygotowanie na studia lub przygotowanie do zawodu, istnieje również kształcenie praktykantów – kombinacja lekcji z zakresu głównych przedmiotów gimnazjum oraz praktycznego kształcenia zawodowego w przedsiębiorstwie.

5. Szkolnictwo wyższe – studia można podjąć na uniwersytecie lub w innej szkole wyższej. Oprócz możliwości odbycia studiów właściwych, trwających do 4,5 roku oraz bazujących na studiach właściwych, przynajmniej 2-letnich studiach doktoranckich, można również skorzystać z oferty wielu szkół wyższych i wybrać krótkie kierunki, które wcześniej częściowo prowadzono w gimnazjach jako kursy specjalne. Dzięki przeniesieniu ich w obszar szkolnictwa wyższego zyskały większą renomę. Prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia mają absolwenci gimnazjów w wystarczającej znajomości języka szwedzkiego oraz angielskiego, jak również osoby czynne zawodowo, w wieku od 25 lat, pracujące przynajmniej od 5 lat oraz znające język angielski na poziomie gimnazjum.

Źródło:

http://www.fit-for-urope.info/webcom/show_page_ffee.php?wc_c=16273&wc_id=1&skipsurvey=1

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

W Szwecji i innych krajach członkowskich UE/EOG obowiązuje szereg dyrektyw dotyczących uznawania dyplomów i kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do niektórych zawodów, które zgodnie z prawem wymagają odpowiedniego zezwolenia, zaświadczenia, legitymacji itp., by można je było wykonywać. Podstawowa zasada mówi, że osoba posiadająca kwalifikacje do wykonywania danego zawodu w swoim kraju ojczystym, ma prawo wykonywać ten zawód w innym kraju członkowskim. Istnieją jednak wyjątki, które wymagają ubiegania się o pozwolenie na wykonywanie zawodu.

Istniejące dyrektywy sektorowe dotyczą aptekarzy, architektów, lekarzy, pielęgniarek, położnych, stomatologów i weterynarzy.

Również w przypadku wykonywania w Szwecji rzemiosła, takiego, jak fryzjerstwo czy montaż instalacji elektrycznych, względnie wodno-kanalizacyjnych, wymaga się uznania kwalifikacji. Informacje uzyskać można w placówce urzędu pośrednictwa pracy.

Więcej informacji na temat formalności oraz organów administracji, do których należy się zwracać uzyskać można w Urzędzie Szkół Wyższych (Högskoleverket), tel: +46-(0)8563 085 00, lub w Internecie na stronach: <http://www.hsv.se>; <http://citizens.eu/int>

Istnieją ponadto dwie dyrektywy ogólne. Zawody w Szwecji, objęte:

Pierwsza dyrektywa:	Druga dyrektywa:
adwokat	agent nieruchomości
analityk w dziedzinie biomedycyny	dowódca służb ratowniczych
dietetyk	elektryk okrętowy
fizyk med. specjalista w dziedzinie radiologii	farmaceuta
inżynier okrętowy	higienist(k)a stomatologii
kapitan z.w.	inspektor inspekcji ppoż.
logopeda	instruktor nauki jazdy
nauczyciel	maszynista klasy A i B
optyk	mistrz kominiarski
pielęgniarka w pracowni RTG	pielęgniarka stomatologii
psycholog	strażak
psychoterapeuta	szyper klasy A i B
rehabilitant	technik lotnictwa
rewizor	technik maszynowy klasy A i B
specjalista audiolog	
szef ratownictwa	
technik ortopeda	
terapeuta zawodowy	

3.5. Kursy języka narodowego

Kursy języka szwedzkiego znajdują się w ofercie niektórych prywatnych szkół językowych w Polsce. Przyjeżdżając do Szwecji, osoby dorosłe mogą zapisać się na kurs języka szwedzkiego w szkole językowej dla dorosłych. Szerszych informacji udzielają poszczególne gminy w Szwecji.

3.6. System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Bezpośrednio za działalność opieki ambulatoryjnej odpowiadają samorządy. Szwedzka służba zdrowia jest, podobnie jak w Finlandii, zdecentralizowana i finansowana z podatków lokalnych.

Podstawowym szczeblem opieki ambulatoryjnej są przychodnie rejonowe, udzielające mieszkańcom Szwecji świadczeń w razie choroby lub obrażeń nie wymagających hospitalizacji. W przychodniach tych pracują zespołowo lekarze, pielęgniarki, położne oraz fizjoterapeuci. Przychodnia zdrowia ma obowiązek udzielić pomocy pacjentowi w dniu zgłoszenia, a okres oczekiwania na wizytę u lekarza specjalisty nie może przekraczać 3 miesięcy. Po ostatnio przeprowadzonych zmianach organizacyjnych w zakresie podstawowej opieki, pacjent ma obecnie możliwość wyboru lekarza-internisty, gdy poprzednio był kierowany do ustalonego przez przychodnię lekarza rejonowego. Często wybrany lekarz staje się lekarzem dla całej rodziny.

W systemie opieki ambulatoryjnej funkcjonują także:

- rejonowe przychodnie dla dzieci, których zadaniem jest zapewnienie dzieciom bezpłatnej opieki medycznej oraz szczepień,
- szkolne przychodnie zdrowia dla uczniów,
- przychodnie dla przyszłych matek, zapewniające opiekę położnych i lekarzy w okresie ciąży.

Uzupełnieniem sieci przychodni rejonowych jest zakładowa służba zdrowia oraz sektor prywatny. Rola tego sektora, w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej, jest jeszcze niewielka. W wyniku przemian organizacyjnych w służbie zdrowia, sektor prywatny jest – częściej niż dawniej – angażowany do świadczenia usług zdrowotnych. Władze samorządowe zawierają kontrakty na świadczenia również z prywatnymi świadczeniodawcami.

Należy zaznaczyć, że w sektorze publicznym zatrudnionych jest ok. 90% lekarzy. Mają oni możliwość jednoczesnego prowadzenia praktyki prywatnej. Liczba lekarzy mających wyłącznie praktyki prywatne jest stosunkowo mała i obejmuje ok. 8% lekarzy pracujących w pełnym wymiarze godzin. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się świadczenia lekarzy prywatnych w dziedzinie okulistyki (usuwanie katarakty) i chirurgii kosmetycznej.

W Szwecji nie jest jeszcze rozpowszechniona instytucja lekarza rodzinnego (domowego). Lekarz pierwszego kontaktu nie kieruje z reguły całym procesem leczenia i nie pełni, jak w innych krajach, roli „odźwiernego”, tj. kierującego na leczenie specjalistyczne. Na konsultacje specjalistyczne można zgłosić się bez skierowania lekarza opieki podstawowej. Powoduje to duży nacisk pacjentów na leczenie specjalistyczne oraz nadmierne korzystanie z usług pogotowia i porad szpitalnych podczas ostrych dyżurów.

Lekarze, stomatolodzy i recepty

Należy korzystać z usług lekarzy pracujących w ramach systemu ubezpieczeń społecznych i przedstawić formularz E111. W innym przypadku należy opłacić pełne koszty leczenia.

Leczenie szpitalne

Można zgłaszać się do dowolnego szpitala publicznego.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Szwedzka służba zdrowia jest finansowana z podatków lokalnych.

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Szwecji

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia
- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie <http://www.nfz.gov.pl>

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;

- faksem.

Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur

EKUZ, podobnie jak dotychczasowy formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia.

EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia.

Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Więcej informacji: <http://www.nfz.gov.pl/ue> – Narodowy Fundusz Zdrowia

.....
Data przygotowania informacji:

Wrzesień 2008 r./ Luty 2009- aktualizacja linków internetowych.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Alicja Konkol z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku.